

ter? Worden de kleine, zwakke menschen in deze gigantische bewegingen, in dat tegen elkaar opbotsen en door elkaar heenwringen van al dat geweld en al die machten niet doodgedrukt en vernietigd?

Maar zie: midden in deze verbijstering, midden in dezen, schijnbaar zinlozen wirwar, klinken ons nu als juichende orgelklanken deze woorden van Jezus in de ooren: Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde.

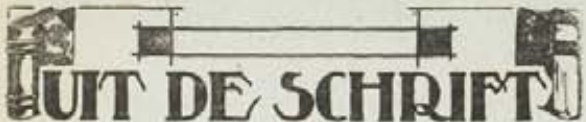
En wij weten het nu: Onze Broeder Jezus heeft alles, alles wat bestaat en geschiedt in zijn sterke hand. Hij regeert over Moskou en Washington en Insulinde. Hij beschikt over alle legers en vloeten. Hij leidt alle oorlogen en crises. Niets gaat buiten Hem om. Hij houdt alles in zijn nimmer verslappenden greep.

Nu wordt het heerlijk en zwaar om te leven. Want gansch deze onvoorstelbaar groote macht gebruikt Jezus ten volle voor zijn kerk. Als Hoofd van Zijn kerk, in zijn functie van Kerkvorst, regeert Hij alle dingen. Alles wat geschiedt, schakelt Hij met onweerstaanbare kracht in in zijn immer doorgaanden arbeid om zijn kerk te vergaderen en te behouden. Het gaat Christus vóór alles om zijn kerk. Om haar en haar verheerlijking deed en doet Hij alles. Daaraan maakt Hij ook nu alles dienstbaar. Al begrijpen wij er niets van, wij weten, dat ook de verschrikkelijkste dingen, die op de wereld geschieden, ten slotte toch ingeschakeld worden in en medewerken aan Christus' alle eeuwen vullenden arbeid om zijn kerk te leiden naar 's Vaders eeuwig paradijs.

Ja, het wordt zoo heerlijk en zwaar om te leven. Want wie naar Jezus Christus hoort en Hem volgt in simpele gehoorzaamheid mag met Hem meéwerken. Hij wordt verwaardigd mee te mogen bouwen aan den grooten geestelijken tempel, welken Christus door alle eeuwen heen voltooit en die eenmaal schitteren zal in het licht van Gods pure, eeuwige liefde. Maar wie wilens en wetens, of onbewust en onbedoeld, den Christus tegenstaat: hij wordt, zijns ondanks, toch nog gebruikt in Christus' wereldomvattenden arbeid. Maar — hij is minder dan een slaaf. Hij is een instrument, dat straks, nadat het zijn dienst heeft gedaan, voor goed wordt weggeworpen. Den naar Gods raad hem toebeschikten arbeid, zal hij wel verrichten, maar zijn roeping verwerpt hij en daarom gaat hij onder.

Ja, het wordt zoo heerlijk en zwaar om te leven. Want het is Paschen geweest en het is Paschen gebleven en Jezus Christus, de Verheerlijkte, schrijdt door de landen en de tijden, zegen en oordeel zaaïend, naar den jongsten dag, den dag waarop het groote Paaschgebeuren zal zijn vervuld.

C. V.

ten DERDEN DAGE:

DE SABBATHSKLOK IS VERZET.

En ten derden dage zal Hij weder opstaan.
Matth. 20: 19.

Het menschelek verstand, opdringende zoover het maar kan, heeft zich ook bezig gehouden met de vraag: waarom stond Christus juist op den derden dag op? Er waren toch ook andere mogelijkheden? Had Hij niet aanstands na zijn sterven kunnen opstaan? Of onder de handen van wie Hem ten grave droegen? Of tegen het einde dezer wereld? Want, wat dit laatste betreft: ware het niet zinvoller geweest, indien het Hoofd geweigerd had zoo veel eerder op te staan dan de leden?

De vraag is met ernst gesteld, ook deze laatste.

Men heeft de antwoorden in menigte gegeven. Thomas Aquinas neemt er enkele van voor eigen rekening. Indien, zoo zegt hij, Christus zijn opstanding zou hebben uitgesteld tot het einde der wereld, dan hadden we het geloof in zijn godheid niet zien bevestigd: het was de opstanding die Hem Gods Zoon bewees te zijn. Alsof het zien van zijn godheid afhankelijk is van bloote waarneming van feiten en niet van geloof in het Woord. Aan den anderen kant, zoo vervolgt Thomas, indien Christus dadelijk en onverwijld na zijn sterven was opgestaan, dan zouden wij het geloof in zijn menschelekheid niet bevestigd hebben gezien: er moest een zeker op-onthoud liggen tusschen het een en het ander: anders zou zijn dood niet een werkelijke dood gebleken zijn en zijn opstanding derhalve evenmin een reële opstanding. Alsof niet zijn menschelekheid, juist als de zijne (de door Hem aangenomenen!) moest gekend zijn uit het Woord en op zijn eigen gezag geloofd; en alsof niet een verblijf van 36 uur in een koel graf een niet-gestorvene minstens dezelfde „kansen" om in leven te blijven zou geboden hebben als Jona's verblijf van overeenkomstigen duur „in het hart der zee". En dan treden bij Thomas naast deze toch wel plomprationalistische „argumenten" straks de mystiek-symbolische drie dagen, daar is het getal drie in, en drie is het getal van alle ding: begin, vervolg, einde. Of ook: één vollen dag, doch twee volle nachten bracht Christus door in 't graf, om daarmee te toonen, dat Hij door zijn éenen lichamelijken dood (die 'n „licht" was vanwege zijn gerechtigheid) onzen

dubbelen dood (van lichaam n.l. en van ziel) die een dubbele duisternis beteekent vanwege onze zonde, heeft doorbroken. Tenslotte: opgestaan ten derden dage: dat wil zeggen: de eerste dag was vóór de wet, de tweede onder de wet, de derde onder de genade. En, niet alleen op aarde voor de levenden, doch ook aan de overzijde in de wereld der dooden, is er zoo'n „derde" dag: de eerste was onder de schaduw der wet, de tweede onder de werkelijkheid, het „lichaam" des geloofs, de derde in de eeuwige glorie, aan welke Christus door zijn opstanding haar begin geschonken heeft.

Dat een man van Thomas' denkkraacht zich zoo verhezen kon in onverantwoordelijk geschrift bevreemdt niemand, die weet, hoe moeilijk het is, zich vrij te houden van de paden der eigenwilligheid. Wie over de vraag, hierboven gesteld, nadenkt, moet enerzijds zich wel realiseren, dat de vraag haar zin heeft (want voor „toeval" is geen plaats bij den grooten altaardienst), doch wete anderzijds, dat slechts uit de bijbelsche gegevens het antwoord zal te vinden zijn.

Nu is één der Schriftuurlijke gegevens: dat van den Sabbath, — als door God gewilde en nader geregelde, en op den Messias en de messiaansche rust ziende instelling. De dag der opstanding — onze Zondag — geldt van ouds als de dag des Heeren, d.w.z. dag van den Kurios, den verhoogden Christus. In deze qualificatie van den Zondag als nieuwtestamentischen sabbath gaat de Schrift zelf ons voor.

En met dien sabbath staat het niet zoo, dat hij enkel herinnerings-dag is. Neen, hij is uit de eeling = dag, dag van administratie, d.w.z. dag van toediening van de goederen des hemelrijks.

Maar die God, die onze tijden in zijn hand houdt, heeft dan ook ons willen leeren welke beslissende veranderingen optreden in „het midden van den tijd".

Het midden van den tijd, het midden der geschiedenis, hoe veel is daarover niet den laatsten tijd door theologen geschreven? Welnu, hier is dat „midden van den tijd", niet voor wie in jaartallen meet, doch voor hem, die naar de beslissende wendingen zoekt. Het midden des tijds, dat zijn de ongeveer zes en dertig uren, die verlopen zijn tusschen Christus' sterven en zijn vrijzelenis.

Daarom weten we ook niet den dag van Christus' geboorte. Die was geen „midden", doch wees in nu versnelde vaart naar dat „midden" heen. De geboortedag is niet bekend onder de dagen der week. Maar we weten wel, welke de sterfdag was en welke de opstandingsdag. Beide zijn bepaald door den sabbath. Enkele uren vóór den oudtestamentischen sabbath daalt de Christus in het graf, enkele uren daarna treedt Hij er uit. En dan doet Hij sabbathswerk: Hij vergadert zijn kerk.

Dat is te zeggen:

toen Israël zijn Messias had verworpen, en deze zijn arbeid volbracht had, toen was de sabbath van „den ouden dag" vervuld. Hij moest verdwijnen.

En wederom:

toen de Messias het loon op zijn volbrachten arbeid in ontvangst kwam nemen, toen werd de sabbath van „den nieuwen dag" ingeluid. Hij moest beginnen.

„In den ouden dag" was de sabbath een afsluitende dag. Want Israël's klok was advents-klok; en advent beteekent: wachten op later, en aan-werken op later, op wat nog-komen-moet. Vermoed kwamen de pelgrims zoover; ze „hielden" dien dag, zoo „als de daglooner hijgt naar het schaft-uur, en zich uitstrekt naar zijn legerstede. „De uitgestelde hoop krenkt het hart"; het zijn de vermoedens, die aan 't eind der werkperiode den rustdag eindelijk vinden. Hun werkweek is symbolisch ingedeeld: eerst werken, en onder de wet staan van wie nog komen moet naar de rust; de rust is toekomst.

„Maar de begeerte die komt is een levensboom".

Als in het midden des tijds de rust verdienend is (Goede Vrijdag) en diensvolgens ook wordt toebedeeld (Zondag), dan is daar de „gekomen begeerte", de weer opengestelde levensboom. Dan is de rust niet meer hetgeen nog komen moet, doch hetgeen gekomen is. Eens en voor goed. En daarom gaat Gods hand de sabbathsklok verzetten: de week wordt voortaan anders ingedeeld. Niet langer gaan we heen-werken ná á r de rust, doch nu beginnen we te arbeiden van de rust uit. Niet de vermoedens komen a mechtig nog nèt den rustdag „halen", doch de verfrischten slaan krachtig, als nieuw geboren zonen van Gods dageraad, de hand aan den ploeg: ze hebben hun rust, en hun jeugd is vernieuwd als van den arend. Opvarende met arendsvleugelen verkennen zij hun dag, den dag huns Heeren, den dag die van den middag naar den avond gaat. Hebben de vaders van het begin der geschiedenis naar het midden ervan gereisd, zij trekken in den middag op naar den avond: daar wacht hen de eeuwigheidsrust, die echter met den eeuwigten arbeid identiek is. Want zij zijn vrijgemaakt door den Zoon des menschen: vrijheid nu is de tot spel geworden ernst.

Zoo komt onze groote Doode zich als Heer van den Sabbath doen gelden. Als Heer van den sabbath verklaart Hij Israël's sabbath ongeldig, wijl onkracht. Alle levietische priesters hebben op Hem áán gestuurd in den sabbathdienst die wekelijks kwam wederkeren. Maar nu de laatste zoon van Levi, hij heet Kajafas, den Heer des sabbaths als sabbathschender heeft geworpen buiten de poort, en het sabbathfeest wilde voort-

zetten zonder Hem, nu kwam de doode Heer van den sabbath Kajafas' sabbathdienst verstoren, door hem z i n - l e d i g te verklaren. Kajafas' offers grijpen, dien Zaterdag, in 't midden van den tijd, in het lichtledige: zijn offeranden zijn opgeheven in het ijle en het ijdele. Hij heeft den Naam zijns Heeren in het ijdele opgeheven (derde gebod): nu komt de Heere Kajafas' naamverheffing neerstooten in het ijle. Hij houdt adventsfeest, de dwaas, maar 't is voorbij: ziet het zal alles nieuw nu worden. Hij heeft den middag gehaald, en wil zijn God alsnog een offerande als ontbijt gereed zetten. Maar God slaat de gong voor het n o e n m a l van de engelen en de menschen. Kajafas' koorknapen reciteerden: „laat ons den rustdag wijden", maar Jahwe hield zich doof. Toen ze verlept en mistroostig hun altaargewaden opborgen en naar bed gingen, toen kwam, laat na hun sabbath, als het begon te lichten, de van Kajafas geweken God zijn galileesche visschers door engelen voorzingen: 'k zal u een rustdag wijden met psalmen tot Mijn eer.

En als dan straks dat n o e n m a l wordt gegeten, in 't midden van den dag-der-wereldgeschiedenis, dan is de beurt aan de galileesche visschers. Op Zondag begint de Heiland met zijn kerkvergadering. Hij houdt met hen zijn rust-uur. Zij zien achteruit, en dan slaan zij tezamen de hand aan den ploeg, vooruit de blik naar den grooten dagendag.

Ja, dat was 't middaguur van onzen wereldtijd. Het is gemarkeerd door den IN TIJD WAARNEEMBAREN slag. De eerste slag-van-twaalf, die viel op Vrijdag-avond, de twaalfde op Zondagmorgen. Als het begon te lichten. Maar de twaalfde slag is voortaan de eerste van den sabbath. We zijn den keerkkring gepasseerd. Waarom is Hij begraven geweest?

Om daarmee te bewijzen, dat Hij met zegen was gestorven. Het was de Groote Doorbraak: kalender en kadaster zijn voortaan in Christus' hand, en zie, Hij is mijn Heere en mijn God.

K. S.

„honor in honorante" —
et in honorato.

Op den paaschmorgen grijpen we weer naar den tekst van Paulus' woord over God, die den Middelaar van het genadeverbond zoozeer vereerd en verhoogd heeft, dat Hij Hem een naam gaf welke boven allen naam is.

En we realiseren ons, dat we op Paschen toegekomen zijn aan het thema óók van het g o d d e i j k e e r b e t o o n aan den mensch. Den mensch Jezus Christus.

Als wij spreken over „godelijk eerbetoon" dan is dat een ander thema dan dat van „Christus' (eigen) heerlijkheid".

Zeker, we hooren op Paschen ook veel zeggen over Christus' heerlijkheid. Hoe vaak heeft men niet hetgeen op Paschen voorvalt en daarna blijft geschieden, een „anthraciet-gebeuren" genoemd? Laat niemand hier het hoofd fronsen, opweinig tegenover zulke beeldspraak; want zoo heel vreemd is ze niet. „Anthraciet" is afgeleid van „anthrax", en dat wil zeggen: kool. Welnu, niet alleen bij oud-christelijke schrijvers, doch ook in oude kerkelijke liturgieën is het l i c h a m van Christus zoo dikwijls „anthrax", kool, pruna, genoemd. Anthraciet, waar geen vuur bij komt, is dof; maar komt het vuur erin, dan begint ze te gloeien. Nu is het vleesch van Christus, aldus vele oud-christelijke schrijvers, zoo'n anthrax, zoo'n kool: het dient te worden d o o r g l o e i d van het vuur van den in Hem wonenden Geest. Want „het vleesch is tot niets nut", kolen zonder vuur zijn doffe kolen; maar: „de Geest is het, die levend maakt", het vuur laat de kool glanzend zijn en ons verwarmend. Zoo is ook in het avondmaal (de eucharistie) „het brood" een „anthrax", niet meer dan een kool; doch, komt daar straks het vuur des Geestes in en over, dan schroeit die gloeiende kool onze zonde weg, — aldus Johannes Damascenus. Heeft ook niet een engel met gloeiende hemel-kolen, met anthraciet van het altaar vóór den Troon, Jesaja's lippen ontsmet?

Welaan dan, wanneer op Paschen het lichaam van Christus uit den dood verrijst, dan komt de godelijke L o g o s en ook de Heilige Geest, elk voor zich, die „kool" van vuur doorgloeiend; en dan verschijnt de Christus in de heerlijkheid van een van Geestesgloed doortrokken hoogst verheerlijkt lijf.

Zóó is Paschen volgens veler inzicht te zien.

Wij zullen over deze beeldspraak niet te veel zeggen; het is ons reeds genoeg, eraan te herinneren, dat de Geest altijd in Christus woonde, óók toen zijn lijf en ziel tezamen in vernedering waren; Hij heeft trouwens door den eeuwigten Geest zich onstraffelijk opgeofferd; het vuur was toen reëel v e r t e r e n d, en dit (ook) van binnen uit. En overigens bedenke een iegelijk, dat niet Christus' l i c h a m uit de dooden opgetrokken is, doch de C h r i s t u s. Hij is levendgemaakt door den Geest; Hij, niet maar zijn lichaam. Paschen is geen feest voor kaduke lijven, doch voor gevallen menschen; het is geen jubeldag voor „broze en bouwvallige lichamen", doch voor verworpen apostaten. Het is geen feest spe-